

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ФІНАНСІВ**

Кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ»**

для студентів денної та дистанційної (заочної) форм навчання
освітнього ступеня «магістр»
за спеціальністю 051 «Економіка».

м. Кам'янець-Подільський – 2024

Волощук К.Б., Волощук В.Р.

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Інноваційний розвиток підприємств» для студентів денної та дистанційної (заочної) форм навчання для здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 051 «Економіка». Укладачі: д-р екон. наук, професор Волощук К.Б. та д-р екон. наук, доцент Волощук В.Р.. Кам.-Под.: ЗВО «Подільський державний університет», 2024. 40 с. 1,7 д.а.

Рецензенти:

Вініченко Ігор Іванович - д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри економіки (Дніпровський державний аграрно-економічний університет)

Рудик Володимир Касянович - д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування (ЗВО «Подільський державний університет»).

Затверджено на засіданні Методичної комісії Навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» протокол № від “13” травня 2024 р.

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»:
протокол № від “28” травня 2024 р.*

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Інноваційний розвиток підприємств» для студентів денної та дистанційної (заочної) форм навчання для здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 051 «Економіка». Розглянуто зміст примірного плану курсової роботи та детально описано методику її виконання. Представлено рекомендації до написання кожного розділу, рекомендації до оформлення зі зразками документів, відомості щодо контролю. Подано перелік тем курсових робіт, список рекомендованої літератури. Рекомендації орієнтовано на активізацію виконавчого етапу навчальної діяльності студентів.

© Волощук К.Б., Волощук В.Р., 2024

© ЗВО «Подільський державний університет», 2024

ЗМІСТ

Вступ	4
Примірний план курсової роботи	6
Методика виконання курсової роботи	10
Вимоги до оформлення курсової роботи.....	26
Подання на кафедру та захист курсової роботи.....	30
Орієнтовна тематика курсових робіт	31
Додатки	33

ВСТУП

В економічній літературі найпоширенішою думкою є те, що інновації – це нові та удосконалені продукти, послуги або процеси, які впроваджуються шляхом зміни об'єкта управління з метою отримання економічного, соціального, науково-технічного, екологічного або іншого виду ефекту. Під об'єктом управління розуміється персонал, економічні ресурси, споживачі, знання та інформація, що використовуються в процесі інноваційної діяльності.

В українському законодавстві інноваціями названо новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукцію або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери, тобто при визначенні інновацій акцент робиться на кінцевому результаті наукового або науково-технічного процесу, що спрямований на удосконалення у тій чи іншій сфері.

В умовах ринкової економіки виживе лише те підприємство, яке найбільш грамотно і компетентно визначить вимоги ринку, створить і використовують сучасні досягнення в організації виробництва та прогресивні моделі мотивації персоналу, планують свою діяльність і реалізують інноваційно-інвестиційну діяльність, є успішними. Це, звісно, потребує фундаментальних та глибоких економічних знань, а отже, й відповідної підготовки фахівців з економіки. Поставлені завдання можливо виконати лише при хорошому засвоєнні знань та вмінь здійснення інноваційного розвитку підприємств.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота здобувачів, а однією з основних її форм є виконання курсової роботи.

Метою курсової роботи з навчальної дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства» є розвиток та поглиблення знань та вмінь щодо аналізу стану виробничо-господарської діяльності інноваційного підприємства на підставі розрахунку системи показників економічної ефективності використання ресурсів та

підприємства в цілому. Завдання курсової роботи полягають у дослідженні інноваційних процесів обраного підприємства чи певної галузі, їх оцінка, розробка власних рекомендацій щодо подальшого впровадження інновацій у дослідженій сфері, розробка проекту імплементації інновацій та визначення джерел фінансування.

Тема курсової роботи (предметом дослідження) є одна з актуальних проблем сучасного менеджменту, яка відповідає завданням та умінням, передбаченим освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця за відповідною програмою підготовки. Тема повинна відображати основну ідею, завдання, положення, які необхідно дослідити. Критерієм вибору теми дослідження є її актуальність щодо сучасних тенденцій розвитку науки і практики в галузі управління.

Курсова робота дозволяє поглибити і систематизувати наукові знання здобувачів з інноваційного розвитку підприємства, інноваційно-інвестиційної діяльності, набутти досвіду самостійного дослідження та аналізу реальних економічних процесів на підприємстві. Виконуючи курсову роботу, здобувачі набувають також навички самостійного пошуку і опрацювання наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів, державних законодавчих актів і програмних документів, статистичних і практичних матеріалів з відповідної теми, їх узагальнення, письмового викладу результатів проведеного дослідження та вміння пов'язувати їх із практикою.

Виконання курсової роботи вимагає вміння використовувати математичні, статистичні, облікові та інші способи обробки інформації. Це є обов'язковою умовою кваліфікації кожного управлінця.

Зміст курсової роботи та якість її оформлення повинні відповідати сучасним вимогам до таких робіт. При оцінюванні курсової роботи береться до уваги не лише якість самої роботи, а й відповідність її оформлення стандартам. Невідповідність в оформленні курсової роботи державним стандартам і встановленим вимогам може суттєво вплинути на кінцеву оцінку роботи.

ПРИМІРНИЙ ПЛАН ТА МЕТОДКА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується на основі поглибленого вивчення спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з обраної проблеми, а також результатів проведення власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених наукових та прикладних завдань у сфері майбутньої професійної діяльності.

Курсова робота виконується на прикладі діючого інноваційного підприємства будь-якої галузі національної економіки. Тому важливим етапом роботи над курсовою роботою є збір вихідних даних про підприємство, його організаційну структуру, структуру управління, стан інноваційної та інвестиційної діяльності, кінцеві результати діяльності тощо. Вибір підприємства студентом здійснюється самостійно.

Курсовий проект складається з трьох частин: теоретичної, дослідницько-аналітичної і проектно-рекомендаційної.

I. Теоретична частина. У даній частині формується теоретико-методологічний базис предмета дослідження. Подається бібліографічний аналіз літературних джерел, висвітлюються різні точки зору науковців з проблематики теми. Наводиться генезис базових понять і категорій, які формують уявлення про предмет і його складові. Розглядаються особливості нових розробок, передового досвіду та прикладів успішної практики, що сприяють підвищенню ефективності предмета та його складових. У параграфах теоретичної частини слід розкривати найбільш суттєві теоретичні положення проблеми, які є результатом власного узагальнення автора роботи. Це повинні бути, перш за все, об'єктивні сторони економічних явищ: їх сутність і систематика, структура та види, форми і механізми реалізації.

II. Дослідницько-аналітична частина. Метою даної частини є визначення сучасного економічного стану конкретного підприємства та середовища його функціонування. Частина будується на матеріалах фактичної діяльності конкретного підприємства або організації. Збір статистичних та аналітичних

матеріалів здійснюється відповідно до характеру питань, передбачених планом курсової роботи. Вибірка та аналіз статистичних даних проводяться, як правило, за останні 2 роки.

Характеризуючи підприємство, необхідно подати відомості про повне та скорочене його найменування, форму власності, місце розташування, напрям господарювання, предмет діяльності, внутрішнє та зовнішнє середовище.

До характеристики господарської діяльності виробничого підприємства обов'язково потрібно включити такі питання: інформація про ринки функціонування, особливості внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, характеристика виробництва та реалізація продукції, особливості операційної діяльності підприємства, дані про склад і структуру основних фондів та оборотних засобів, аналіз кількісного та якісного складу працівників. На завершення слід подати аналіз фінансових результатів діяльності за останні 3 роки. Студент повинен логічно та послідовно розкрити сутність, дати оцінку факторів впливу на інноваційно-господарську діяльність підприємства. Проведений аналіз дасть можливість виявити проблеми та напрацювати шляхи підвищення ефективності інноваційної та спорідненої діяльності підприємства, розробити відповідні рекомендації.

III. Проектно-рекомендаційна частина. У даній частині автором курсової роботи проводиться узагальнена характеристика та порівняльний аналіз можливих шляхів і напрямів удосконалення предмета дослідження, здійснюється прогностична оцінка запропонованих сценаріїв і перспектив його розвитку в умовах конкретного підприємства або його підрозділу. Після аналізу можливих альтернатив удосконалення предмета дослідження необхідно визначити найбільш доцільну альтернативу з точки зору позитивного ефекту. Потім в наступному параграфі подати схематично модель чи алгоритм реалізації обраного сценарію вдосконалення та описати їх. Реалізацію алгоритму слід здійснювати досить детально з обґрунтуванням та оптимізацією необхідних ресурсів для виконання його окремих етапів.

Обов'язкова вимога до цієї частини - наявність пропозицій щодо

удосконалення предмета на матеріалах конкретного підприємства та економічне обґрунтування доцільності їх упровадження шляхом проведення розрахунків та аналізу, узагальнення їх результатів. Обґрунтування повинні стосуватись аналізу предмета інноваційної діяльності, а не мати характер загальних теоретичних міркувань. Без наявності власного бачення алгоритму реалізації пропозиції та відсутності економічного обґрунтування управлінських рішень щодо удосконалення інноваційної діяльності автор курсової роботи не може претендувати на високу оцінку під час захисту. Якщо з певних причин неможливо отримати однозначні кількісні параметри величин, слід використовувати метод сценаріїв тощо.

Курсовий проект починається з титульної сторінки. Зразок титульної сторінки наведений у додатку А.

Зміст подають одразу за титульною сторінкою. У ньому перелічують складові проекту: вступ, основна (теоретична, дослідницько-аналітична і проектно-рекомендаційна) частина, висновки, список використаної літератури, додатки.

Зміст повинен відбивати послідовний, логічний зв'язок викладу результатів дослідження і сутність курсової роботи.

Обсяг курсового проекту - 35-45 сторінок друкованого тексту.

Рекомендований зміст курсової роботи:

Вступ (обсяг - 2-3 сторінки)

- розкрити роль і значення предмету дослідження з вибраної проблеми за умов переходу до ринкової економіки;
- обґрунтувати актуальність теми і важливість її для конкретного підприємства;
- вказати мету і завдання курсової роботи;
- висвітлити вивчення вибраної проблеми в економічній літературі;
- зазначити базу дослідження, за матеріалами якої виконується курсова робота;
- зазначити джерела здійснення розрахунків (первинні документи, облікові реєстри з досліджуваної проблеми, форми звітності).

1. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА (обсяг – 10 -15 сторінок):

1.1. Визначення сутності предмету дослідження, огляд літератури за темою, вибір напрямів дослідження, теоретичних знань, аналіз підходів різних авторів до розв'язання проблеми.

1.2. Значення і роль досліджуваного питання у різні періоди інноваційного розвитку із застосуванням певного методичного інструментарію.

2. АНАЛІТИКО-ДОСЛІДНИЦЬКА ЧАСТИНА (обсяг - 15- 35 сторінок):

2.1. Характеристика об'єкта дослідження: форма власності, організаційно-правова форма, галузева приналежність; коли і ким засновано, місцезнаходження; матеріально-технічна база; чисельність персоналу; перелік основних конкурентів.

2.2. Опис, характеристика сучасного стану досліджуваної теми на об'єкті, діагностування діяльності підприємства щодо обраного напрямку дослідження.

2.3. Ґрунтовний аналіз досліджуваної проблеми із використанням накопиченого фактичного матеріалу та основні економічні показники.

3. ПРОЕКТНО-РЕКОМЕНДАЦІЙНА ЧАСТИНА (обсяг 35-55 сторінок):

3.1. Узагальнена характеристика та порівняльний аналіз можливих шляхів і напрямів удосконалення предмета дослідження.

3.2. Пропозиції щодо удосконалення предмета на матеріалах досліджуваного підприємства та економічне обґрунтування доцільності їх упровадження шляхом проведення розрахунків та аналізу, узагальнення їх результатів.

3.3. Модель чи алгоритм реалізації обраного сценарію вдосконалення.

ВИСНОВКИ (обсяг - 2-3 сторінки): стисле викладення підсумків проведеного дослідження; найбільш важливі теоретичні положення; формулювання розв'язаної проблеми; оцінка результатів дослідження сучасного стану та перспектив інноваційного розвитку підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ (за необхідністю): допоміжна статистична інформація, проміжні схеми, рисунки, таблиці.

МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Перш, ніж розпочати написання курсової роботи, студент повинен ознайомитися з основними вимогами до її виконання:

1. *Актуальність теми.* Досліджувана студентом проблема має бути важливою, практично цінною для підприємства чи галузі. Курсова робота може претендувати на той чи інший ступінь актуальності тільки тоді, коли її тема відповідає сучасним потребам розвитку економіки, а питання, що розкриваються у роботі, важливі для розуміння суті і структури діяльності управління.

2. *Достатній теоретичний рівень.* Ця вимога означає, що студент повинен розкрити обрану тему курсової роботи на сучасному рівні розвитку економічної науки, використовуючи такі підходи й наукові знання, що пояснюють різні явища і події у практиці бізнесу з позиції сьогодення. Крім того, студент повинен достатньо повно розкрити основні поняття і терміни, що стосуються проблеми курсового проекту, включаючи у зміст матеріалу тільки об'єктивні факти і реальні практичні приклади.

3. *Дослідницький характер.* У курсовій роботі повинні міститися елементи дослідження:

- вивчення достатньої кількості джерел (нормативних документів, книг, журнальних статей та інших розробок) вітчизняних і зарубіжних авторів;
- систематизація та аналіз різних думок і підходів, формування власної точки зору на проблему, що досліджується;
- порівняння теоретичних поглядів вчених і практичної діяльності вітчизняних і зарубіжних фірм, розробка висновків, рекомендацій.
- характеристика об'єкта дослідження, аналіз сучасного стану досліджуваної теми та основні економічні показники
- порівняльний аналіз можливих шляхів і напрямів удосконалення предмета дослідження.
- Узагальнена характеристика та порівняльний аналіз можливих шляхів і напрямів удосконалення предмета дослідження:

необхідність трансформації України в напрямі Індустрії 5.0,

підтримку вже вироблених Європейською комісією позицій щодо нової індустріальної парадигми 5.0, а також свою готовність щодо дотримання її принципів при формуванні власних стратегій, планів та проєктів відбудови, відновлення та розвитку виробництва та пріоритетність розробки стратегічних та програмних документів на державному, регіональному рівні, та на рівні окремих організацій, а також дієвих механізмів їхньої реалізації, для забезпечення переходу до Індустрії 5.0 за такими напрямками::

1. **Курс на урядування 5.0.** Уряд країни має брати на себе більшу відповідальність, бути набагато більш ефективним у виробленні сучасних промислових стратегій та політик, які адекватні зовнішнім викликам та курсу на інтеграцію в європейські індустріальні екосистеми. Допомога уряду та співпраця у виробленні таких політик та програм розвитку має також бути відповідальністю бізнес-спільнот та експертного середовища. Для ефективної взаємодії мають бути розроблені та впроваджені відповідні механізми та інститути.

2. **Інтеграція та співпраця з військово-технічною галуззю з метою зміцнення критичної інфраструктури та розвитку технологій подвійного призначення.** Успішна економіка незалежної України можлива тільки за умов належної територіальної цілісності та колективної безпеки. Українська спільнота Індустрії 5.0 має максимально сприяти розвитку у секторах критичних індустрій та технологій подвійного призначення, й разом посилювати вітчизняний ОПК.

3. **Відновлення та зростання людського капіталу – імператив для української промислової спільноти в контексті величезних втрат останнього десятиліття та війни.** Перехід на Індустрію 5.0 має означати вироблення дієвих, збалансованих стратегій на відновлення потенціалу інженерних кадрів, науки та освіти як на рівні держави, так і на рівні спільнот. Водночас самі підприємства зобов'язуються запроваджувати нову культуру та організацію виробництв, де людина бере активну участь, проявляє свій творчий потенціал і постійно навчається.

4. **Інклюзивність та випереджаючий розвиток малих та середніх підприємств (МСП) в напрямку подвійного, цифрового та зеленого переходу.** МСП є основою економіки країни як в ЄС, так і в Україні. Сприяння їх розвитку має бути пріоритетом державної політики, й особливо у сфері перенавчання та підвищення навичок МСП в подвійному переході, де наразі ми фіксуємо великі розриви та відставання від європейських політик та програм.

5. **Визначення Deep Tech Інновацій як фокусу уваги.** Deep Tech підприємництво є рушієм розвитку в парадигмі Індустрії 5.0. Створення та комерціалізація Deep Tech інновацій неможливі без розбудови інноваційних екосистем та потужної підтримки науки та освіти. Але це потребує зміни ментальних моделей управлінців різного рівня як в державних інституціях, так і в бізнесі щодо сприйняття науково-інноваційної системи — вона має бути центром уваги та точкою відліку щодо трансформації та відновлення. Тому зосередження уваги на розв'язанні проблем науково-інноваційної системи дозволить запустити потужний механізм індустріальної трансформації. Безумовно, цьому мають передувати розробка ефективних стратегій та програм щодо розвитку науки, інновацій та освіти, суто відмінних від попередніх.

6. **Фокус на посилення стійкості ЛДВ та екосистем.** Стійкі Ланцюги Доданої Вартості (ЛДВ) та інноваційні екосистеми є головним чинником в успішному реагуванні на зовнішні потрясіння. Україна має прийняти 3 великі виклики в цій категорії – 1) розбудову сильних внутрішніх ланцюгів, 2) їх інтеграцію в Європейські індустріальні екосистеми, 3) зміцнення та інтенсивний розвиток інноваційних екосистем на рівні галузей та регіонів.

7. **Перехід на циркулярні виробництва й циркулярну економіку загалом.** Цей напрям є ключовим для успішної інтеграції цифрової трансформації з зеленим курсом. Регенеративна циркулярна економіка має пропонувати більш розподілені, різноманітні та інклюзивні моделі для

промисловості, засновані на інтенсивному використанні відновлюваних джерел енергії та циркулярних ЛДВ.

8. Діджиталізація — не тільки для прибутків, але й для людей та планети. Цифрова трансформація промисловості має вести не тільки до покращення конкурентоспроможності та прибутків підприємств. Не менш важливими є показники сталого розвитку – зростання кількості робочих місць, збереження довкілля, ощадливе використання ресурсів та співпраця заради спільного майбутнього. Уряд та бізнес-спільноти мають реалізувати комплексну, всеохоплюючу програму діджиталізації, і яка включатиме реальні сектори економіки країни.

9. Децентралізованість та адаптивність для меншої вразливості та забезпечення стійкості та стабільності. Цей напрям є, в першу чергу, безпековим й важливим з точки зору оптимізації ресурсів та активів. Керована (скоординована) та безпечна децентралізація, модульність, автономність та мережева взаємодія окремих активів та ресурсів є ключовими принципами для відновлення та розбудови критичної інфраструктури, критичних галузей та цифрових активів.

10. Перехід на облікові системи ESG. Перехід на нефінансові показники (ESG, – екологічні, соціальні та урядування) мають стати основою нового управлінського обліку та керування підприємствами. Це — базовий принцип Індустрії 5.0 і який вже сьогодні стає необхідним для українських підприємств для їх успішної інтеграції в ЛДВ та експорту продукції в ЄС. Війна розширює сфери застосування цього принципу — зокрема, має значення торгівля, чи будь-яка підтримка країн-агресорів.

Ефективна співпраця різних стейкхолдерів у виробленні та реалізації національних стратегій та програм є наріжним каменем забезпечення індустріальної трансформації. Рівень атомізації та фрагментації державного управління та взаємодії з іншими стейкхолдерами є сьогодні нерелевантним існуючим викликом. Відсутність відповідних політик, стратегій чи цільових програм, щодо яких досягнуто консенсусу бізнесу, влади та інших сторін, не

дозволяє впроваджувати системні зміни. Але не тільки державні структури, але й бізнес-організації, наукові та експертні спільноти мають змінювати підходи до ефективної співпраці й застосовувати практики, що ведуть до значно більш ефективної співпраці ключових стейкхолдерів.

Наголошуючи на важливості взаємодії різних зацікавлених сторін для забезпечення трансформаційного переходу до Індустрії 5.0, ми закликаємо бізнес-спільноту, владні інституції, наукові й освітні установи, та організації громадянського суспільства підписати цей маніфест, декларуючи свою згоду з викладеним та готовність до спільної розробки та реалізації необхідних для цього стратегій, програм та політик.

- удосконалення предмета на матеріалах досліджуваного підприємства економічне обґрунтування доцільності пов'язане зі змінами у структурі витрат виробництва та реалізації продукції, тому одним з напрямків оцінки проектів є аналіз беззбитковості проекту. Мета аналізу беззбитковості визначення обсягу продукції, для якого обсяг виручки від продажів дорівнює витратам. Коли обсяг продажів нижчий від цієї точки, фірма зазнає збитків, а в точці, де виручка дорівнює витратам, фірма веде бізнес беззбитково. Тобто аналіз беззбитковості проекту — це дослідження зв'язку обсягу виробництва, собівартості продукції та прибутку при зміні цих показників у процесі виробництва.

Аналіз беззбитковості проекту дозволяє визначити вплив на прибуток зміни наступних чинників:

- обсягу реалізації;
- асортименту продукції, що реалізується;
- ціни реалізації;
- постійних витрат;
- змінних витрат.

Аналіз беззбитковості передбачає наступні допущення:

- ціна продукту є незмінною протягом циклу проекту;
- постійна частка продажу продукту в обсязі виручки;

- не враховуються зміни виробничих запасів з періоду до періоду;
- обсяг виробництва дорівнює обсягу реалізації;
- наявність єдиної точки критичного обсягу виробництва;
- постійні операційні витрати однакові для будь-якого обсягу виробництва;
- змінні витрати змінюються пропорційно обсягу виробництва.

Зазначені обставини хоча й знижують можливості застосування даного методу, але простота розрахунків робить його досить популярним на практиці. Обсяг продажів у точці безбитковості являє собою вартість безбиткових продажів, а ціна одиниці продукції в цьому разі є безбитковою ціною продажів. Якщо виробнича програма включає різноманітні продукти, то для будь-якого безбиткового обсягу продажів існуватимуть різні варіанти цін на вироби, але не буде єдиної безбиткової ціни.

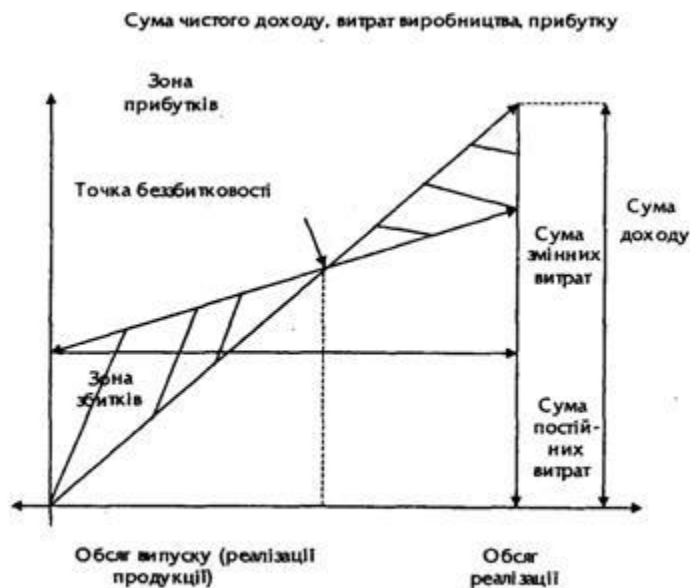

Рис. 5.1. Графік формування «точки безбитковості»

Точка безбитковості (ТБ) — це обсяг реалізації, при якому доходи підприємства дорівнюють його витратам. Її розраховують для одного виду продукції (фізичний обсяг) за формулою

$$ТБ = ПВ / (Ц - СЗВ) \quad (5.1)$$

Де ПВ – постійні витрати;

Ц – ціна одиниці продукції;

СЗВ – середні змінні витрати (рис 5.1)

Різницю між ціною одиниці продукції та середніми змінними витратами називають маржинальним доходом на одиницю продукції. Для розрахунку точки беззбитковості в грошових одиницях постійні витрати відносять до коефіцієнту маржинального доходу. Коефіцієнт маржинального доходу — це відношення маржинального доходу від реалізації одиниці продукції до її ціни.

ПРИКЛАД. Велозавод реалізує в місяць 300 велосипедів «Дитячі» за ціною 50 гривень за виріб. Змінні витрати на виготовлення одного виробу складають 26 гривень, постійні витрати за період — 3200 гривень. Визначити точку беззбитковості виробництва.

Розв'язання.

Доходи від реалізації, грн. $300 \times 50 = 15000$.

Змінні витрати, грн. $300 \times 26 = 7800$.

Валовий прибуток, грн. $15000 - 7800 = 7200$,

Постійні витрати, грн. 3 200

Чистий прибуток, грн. $7200 - 3200 = 4000$.

Точка беззбитковості, виробів $3200 / (50 - 26) = 133$.

Під час розрахунку точки беззбитковості для виробництва одночасно різних виробів слід урахувувати те, що вони мають різні змінні витрати. Тому треба розрахувати спочатку частку кожного виробу в загальному обсязі виробництва, а потім визначити загальний зважений дохід.

- упровадження моделі чи алгоритму реалізації обраного сценарію: полягає згідно Стратегії **розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року** у розбудові національної інноваційної екосистеми для забезпечення швидкого та якісного перетворення креативних ідей в інноваційні продукти та послуги, підвищення рівня інноваційності національної економіки, що передбачає створення сприятливих умов для розвитку інноваційної сфери, збільшення кількості впроваджуваних розробок, підвищення економічної віддачі від них, залучення інвестицій в інноваційну діяльність.

Напрями і способи розв'язання проблем:

Для побудови інноваційної економіки з розвинутим підприємництвом, інноваціями та високою продуктивністю виробництва України як державі, яка має великий інтелектуальний потенціал, необхідно розв'язати зазначені проблеми. Державна інноваційна політика має фокусуватися на напрямках, які відповідають інноваційному процесу в Україні, враховуючи інтереси всіх заінтересованих сторін. Саме тому особливо важливою є співпраця між усіма учасниками інноваційного процесу, які сприяють інноваціям на всіх етапах створення і виведення інноваційного продукту на ринок.

Розв'язати проблему передбачається шляхом здійснення програмних заходів за такими напрямками:

створення сприятливого нормативно-правового поля для суб'єктів господарювання, що провадять інноваційну діяльність;

розвиток інноваційної інфраструктури, методично-консалтингове забезпечення, розширення зв'язків вітчизняних науковців і винахідників з іноземними підприємствами;

підвищення рівня спроможності, що реалізується як шляхом культурно-просвітницької діяльності, підвищення інноваційної культури, так і через освітню діяльність, спрямовану на забезпечення успішної кар'єри молоді після завершення навчання у закладах вищої освіти за одним з обраних напрямів: започаткування власної справи, робота на підприємстві, що відповідає сучасному технологічному рівню, або наукова (викладацька) робота.

На етапі створення новацій відповідно до зазначених напрямів необхідним є:

збільшення фінансування наукових досліджень на конкурсній основі з акцентуванням уваги на переході результатів, отриманих у рамках фундаментальних наукових досліджень, у тематиці прикладних наукових досліджень і науково-технічних розробок, до фінансування яких залучається бізнес;

перегляд пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки з метою їх наближення до напрямів, визначених у розвинутих державах світу, на основі сучасних світових технологічних трендів;

створення у межах населених пунктів місць, призначених передусім для розгортання інтелектуальної, творчої діяльності, раціоналізаторського руху, розвитку креативних індустрій (зокрема виділення територій, створення на них відповідної інфраструктури, надання інформаційно-аналітичного та методичного забезпечення розвитку інноваційної культури);

створення із залученням світових експертів, тренерів, наставників, європейської мережі підприємництва (EEN) шкіл обміну досвідом та національних ресурсів з навчання підприємству та інноваціям, зокрема мережі підвищення кваліфікації як для викладачів, так і для керівників закладів вищої освіти та наукових установ. Ці структури також можуть надавати консультаційно-методичну допомогу щодо участі в європейських програмах, пов'язаних з інноваціями, та поширювати позитивний досвід успішних учасників зазначених програм;

покращення якості освіти шляхом наближення її до потреб глобального ринку та потреб у фахівцях, здатних створювати, адаптувати та використовувати технологічні інновації, підтримка запровадження навчальних дисциплін з підприємництва, фінансової грамотності та охорони інтелектуальної власності.

З метою активізації створення новацій необхідно також:

опрацювати питання можливості стимулювання підприємств до наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок та інноваційної діяльності;

розробити механізм стимулювання науковців до формування актуальної та затребуваної глобальним ринком тематики наукових досліджень, спрямованої на створення інноваційних рішень, що забезпечать інноваційний розвиток вітчизняної економіки;

забезпечити створення навчальних матеріалів із підприємництва та інновацій, які б підвищували рівень обізнаності, починаючи із школи, навчали азів створення власного бізнесу, фінансової грамотності та охорони інтелектуальної власності;

розробити методичні матеріали щодо залучення до виконання спільних інноваційних проектів студентів різних спеціальностей та закладів вищої освіти.

На етапі трансферу новацій необхідно:

врегулювати прогалини, які існують у законодавстві щодо створення та функціонування елементів інноваційної інфраструктури, та розробити методичні документи із створення та функціонування такої інфраструктури;

запровадити відрахування під час трансферу за кордон технологій, розроблених за кошти державного бюджету, певного відсотка до спеціального фонду, наприклад, Національного фонду досліджень України, для подальшого спрямування на підтримку інновацій;

забезпечити державну підтримку створення та ефективного функціонування елементів інноваційної інфраструктури у закладах вищої освіти, наукових установах та інших суб'єктах інноваційної діяльності;

збільшити кількість інформаційних заходів та їх аудиторію для поширення позитивного досвіду успішних стартапів, інноваційних проектів, запровадити регулярні всеукраїнські та міжнародні заходи за участю представників науки, освіти та бізнесу для налагодження взаємозв'язку між ними;

забезпечити методично-консультаційну допомогу з різних аспектів провадження інноваційної діяльності;

розробити методичні матеріали для закладів вищої освіти та наукових установ щодо діяльності керівників з організації інноваційної діяльності, організувати інформаційні кампанії щодо доцільності введення такої посади, яку обійматиме фахівець з досвідом роботи у сфері інноваційного бізнесу;

сприяти підготовці фахівців для забезпечення діяльності інноваційної інфраструктури.

З метою активізації трансферу новацій необхідно також:

започаткувати комунікаційний механізм технологічних платформ, де бізнес і держава можуть стати потенційними замовниками інновацій: з одного боку, бізнес та держава роблять заявку на розв'язання їх проблем, а з іншого, науковці, студенти, винахідники пропонують інноваційні рішення, які надалі масштабуються і стають основою для власного інноваційного бізнесу;

сприяти виділенню територій (приміщень) для елементів інноваційної інфраструктури та інноваційних структур, що займаються трансфером новацій;

започаткувати надання державної підтримки винахідникам та підприємцям на освітні і консультаційні послуги.

Для створення сприятливих умов щодо доведення новацій до комерційного використання, зокрема через розвиток стартапів, необхідно забезпечити:

стимулювання діяльності венчурного бізнесу;

ефективну роботу спрощеної системи оподаткування та звітності для новоутвореного малого інноваційного бізнесу;

законодавче унормування заходів щодо державної підтримки малого інноваційного бізнесу за умови співфінансування за рахунок інших джерел;

підвищення рівня знань щодо академічного підприємництва та створення нових форм інноваційної інфраструктури;

формування у суб'єктів інноваційної діяльності розуміння пріоритетів, налаштування суспільної думки на те, що наукові дослідження, розробка та впровадження ідей потребують фінансової підтримки, а молоді стартапи - відповідної експертизи та інвестицій.

Для розвитку стартапів необхідно:

запровадити спрощену процедуру отримання посвідки на тимчасове проживання іноземцями та особами без громадянства, які прибули в Україну для участі в реалізації інноваційних проектів тощо;

спростити участь у венчурному фонді інвестора - фізичної особи шляхом зменшення суми коштів, необхідних для придбання цінних паперів такого фонду;

забезпечити зниження податкового навантаження на оплату праці та доходи фізичних осіб;

сприяти створенню елементів інноваційної інфраструктури, які надаватимуть фінансову допомогу винахідникам та стартапам;

забезпечити державну підтримку створення та ефективного функціонування на базі закладів вищої освіти та наукових установ безперервного ланцюга стартап-школа - акселератор - бізнес-інкубатор.

Крім того, необхідним є загальне покращення середовища для ведення бізнесу, особливо в частині правосуддя, захисту від незаконних дій правоохоронних органів, рейдерства, спрощення і здешевлення ведення бізнесу (зокрема його закриття).

Проблеми виходу на серійне виробництво можуть бути розв'язані, зокрема, шляхом:

запровадження репутаційних рейтингів або інших інструментів оцінки надійності партнерів;

надання на конкурентних засадах державної підтримки підприємствам, що проводять наукові дослідження;

утворення мережі конкурентоспроможних інноваційних підприємств (організацій) для співробітництва з міжнародними високотехнологічними компаніями (транснаціональних корпорацій), а також участі в міжнародних кластерах інноваційних компаній, що виробляють інноваційну продукцію чи здійснюють наукові дослідження і науково-технічні (експериментальні) розробки;

сприяння створенню кластерів, які об'єднують промислові підприємства із закладами професійної (професійно-технічної) освіти, що готуватимуть фахівців для роботи на підприємствах, та з науковими установами і закладами вищої освіти, що здійснюють науково-методичне забезпечення впровадження новачій, а також надання їм підтримки на місцевому рівні, зокрема шляхом поширення успішного досвіду;

сприяння створенню інноваційної інфраструктури, яка надаватиме юридичний супровід і різні види консультаційних послуг як авторам новачій, так і бізнесу, зокрема щодо оцінки технологічного рівня науково-технічних (експериментальних) розробок та їх економічної ефективності;

запровадження в Україні європейських технічних стандартів, передбачених Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;

запровадження механізму підтримки підприємств у разі впровадження ними новітніх технологій, застосування більш високого рівня стандартизації продукції, що виробляється;

налагодження комунікацій та створення консорціумів, які об'єднують заклади вищої освіти, наукові установи і підприємства, проведення інвентаризації технологічних рішень (їх рівня і готовності до впровадження), розроблених закладами вищої освіти та науковими установами, а також підприємств, здатних виробляти конкурентоздатну продукцію на основі цих технологічних рішень.

Для розв'язання правових проблем, пов'язаних із захистом та використанням об'єктів інтелектуальної власності, створених з використанням коштів державного бюджету, необхідно:

на законодавчому рівні чітко визначити всі елементи інноваційної інфраструктури та впорядкувати процес трансферу об'єктів права інтелектуальної власності з дотриманням балансу інтересів авторів, держави

та комерційних структур, зокрема з елементами інноваційної інфраструктури;

унормувати використання державними установами надходжень від передачі/використання об'єктів інтелектуальної власності, створених за рахунок коштів державного бюджету, зокрема виплат роялті при серійному виробництві озброєння та військової техніки, та надати гарантії захисту прав автора науково-технічної (експериментальної) розробки до отримання ним патенту;

унормувати процедури погодження укладення договорів про трансфер технологій, створених або придбаних за бюджетні кошти, які передаються юридичним особам, що зареєстровані в інших державах, або фізичним особам - іноземцям, або особам без громадянства;

опрацювати питання запровадження англійської та/або американської юрисдикції в Україні для вирішення у судах корпоративних питань для стартапів та венчурних інвесторів (позитивні приклади існування таких юрисдикцій є в ОАЕ та Казахстані);

підвищити рівень обізнаності інноваторів у сфері правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності;

запровадити державну підтримку патентування інтелектуальної власності українських інноваторів за кордоном на умовах співфінансування.

З метою налагодження зв'язків українських інноваторів з партнерами (представниками бізнесу та держави), потенційно заінтересованих у комерціалізації їх інновацій, важливим є:

запровадження моніторингу запиту бізнесу на інноваційні рішення існуючих проблем;

започаткування пілотних проектів із створення елементів інноваційної інфраструктури (зокрема інноваційних кластерів, центрів трансферу технологій, технологічних платформ, бізнес-інкубаторів та акселераторів) та поширення позитивного досвіду на всі регіони України;

сприяння поінформованості науковців та підприємців про різні етапи та учасників інноваційного процесу.

З метою налагодження зв'язків вітчизняних інноваторів з партнерами необхідно також:

започаткувати механізм підтримки реалізації інноваційного проекту, зокрема оплати певних послуг (лабораторних дослідів, маркетингових досліджень, економічних розрахунків, консультації патентного повіреного, навчання персоналу тощо);

провести інвентаризацію наявних технологій і науково-технічних (експериментальних) розробок, створених у рамках виконання наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок з тематик, пов'язаних із військовим призначенням, з метою оцінки можливості створення продукції подвійного або цивільного використання;

утворити центри експертизи та оцінки науково-технічних розробок, які готували б аналітичну інформацію для винахідників та підприємців щодо технологічного, економічного, кон'юнктурного рівня науково-технічних розробок;

визначити регіональні пріоритетні напрями на основі підходів смарт-спеціалізації та запустити пілотні проекти, спрямовані на створення системи взаємозв'язків та взаємопідтримки регіонів із різним рівнем промислового розвитку;

на основі цієї Стратегії сформувати стратегії регіонального інноваційного розвитку з урахуванням потреб і потенціалу регіону;

забезпечити розміщення у вільному доступі інформації про впровадження результатів науково-технічної діяльності (прикладних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок), створених за кошти державного бюджету;

сприяти створенню рекламно-інформаційної продукції у засобах масової інформації, спрямованої на популяризацію науково-технічних і технологічних досягнень в Україні і світі та успішного досвіду підприємств і

підприємців, які вже стали на шлях інновацій і виробляють високотехнологічну продукцію з високою доданою вартістю;

забезпечити розширення участі у міжнародних спеціалізованих виставкових заходах з метою пропагування української інноваційної продукції.

Проблема створення сприятливих умов для утримання фахівців є вкрай актуальною для України, у тому числі для її інноваційного розвитку, але виходить за рамки цієї Стратегії і включає, зокрема, питання особистої безпеки, якості правосуддя, охорони здоров'я, освіти, екології, інфраструктури, контрактної армії, доступності споживчих кредитів, монополізації ринків (що впливає на вартість життя) та багато інших. Необхідним є розроблення на основі прогнозно-аналітичних досліджень довгострокового документа щодо сталого розвитку держави «Україна – 2050».

Водночас необхідним є:

зменшення спеціальних пільг або субсидій суб'єктам підприємницької діяльності на провадження діяльності, не пов'язаної із впровадженням новітніх технологій і випуском продукції з високим ступенем доданої вартості;

поступове зменшення частки виключного фінансування із загального фонду державного бюджету (без співфінансування) науково-технічних розробок, крім випадків, коли держава є їх споживачем.

Строк, очікувані результати та оцінка реалізації Стратегії

Реалізація Стратегії дасть змогу до 2030 року утворити національну інноваційну екосистему і забезпечити розвиток та ефективну взаємодію елементів національної інноваційної екосистеми, яка зможе стати рушієм прискореного економічного зростання, сприятиме впровадженню нових технологічних рішень.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Грамотність оформлення. Це важлива вимога до курсової роботи, що підвищить її якість. У роботі не повинно бути граматичних та стилістичних помилок. Необхідність дотримуватися правил цитування, оформлення зносок, списку використаної літератури. Крім того, виконання цієї вимоги виховує у студента культуру оформлення наукових праць, яка може знадобитися в майбутній практичній та науковій діяльності.

Оформлення курсової роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Проект повинен бути грамотно викладеним, охайно оформленим, переплетеним. Проект має бути надрукованим на одному боці сторінки стандартного білого паперу формату А4 (210x297 мм). Текст друкується шрифтом *Times New Roman*; розмір шрифту - 14; інтервал - 1,5 (29-30 рядків на сторінці).

Текст курсової роботи розміщується на аркуші з дотриманням таких розмірів берегів: з лівого боку - не менше 30 мм, з правого - не менше 10 мм, зверху і знизу - не менше 20 мм.

Оформлення роботи передбачає знання і дотримання таких вимог:

- зрозумілість викладу, систематичність і послідовність у поданні матеріалу;
- текст поділяють на абзаци, кожний з них включає самостійну думку, виражену одним або кількома реченнями. Абзац слід починати з нового рядка з великої літери.

У тексті забороняється використовувати займенники «я», «ми». Якщо потрібно, використовують вирази «на нашу думку», «автор вважає».

Назви розділів, а також слова «ВСТУП», «ЗМІСТ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ» слід розташовувати посередині рядка без крапки у кінці й писати з великої літери. Якщо назва розділу складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. У кінці назви розділу крапку не ставлять. Підкреслювати назву розділу та переносити в ній слова забороняється. Перший

розділ починають з нової сторінки. Між назвою розділу і початком тексту пропускають один рядок (20 мм). Новий розділ можна починати на тій же сторінці, де закінчився попередній, за умови, що на ній буде розміщено 2-3 рядки тексту.

Якщо розділ має підрозділи, то робиться їх подвійна нумерація, наприклад: 1.1., 2.2. і т. д.

Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту роботи і дорівнювати 5 знакам або 1,25 см.

Нумерація:

сторінок курсової роботи має бути наскрізною: першою сторінкою є титульна, другою - зміст, третьою - вступ. Наступні сторінки нумерують у правому верхньому куті цифрами, наприклад: 7, 8 і т. д. Титульну сторінку, зміст і вступ не нумерують, але включають до загальної кількості сторінок. Завдання на виконання курсового проекту не нумерують і до загальної нумерації сторінок не включають.

Таблиці й рисунки наводять після тексту з посиланням (наприклад, табл. 1.1, рис. 1.2), розташовують на повну сторінку або її частину; вони повинні мати окрему порядкову або наскрізну по роботі нумерацію. Рисунки слід розташовувати так, щоб їх можна було розглянути, не повертаючи роботу або повертаючи її за годинниковою стрілкою. Не рекомендується додавати до роботи рисунки, розмір яких більший від стандартного формату (210'297 мм). Кожний рисунок повинен мати підпис - назву, що подається так: Рис. 1.2. Класифікація...

Цифровий матеріал рекомендується оформляти у вигляді *таблиць*. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують по середині сторінки. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці. Назву таблиці друкують жирним шрифтом з великої літери і розміщують над таблицею. Слово «*Таблиця*» розміщують у правому куті над назвою таблиці.

Назву граф у таблицях слід писати з великої літери, підназву - з малої, якщо вони становлять одне речення з назвою, або з великої, якщо вони самостійні. При перенесенні таблиці на наступну сторінку нумерують її графи. При цьому на наступній сторінці вказують "Продовження табл." із зазначенням номера таблиці, а назву не повторюють.

Посилання на раніше наведені рисунки, таблиці, додатки виконують скороченим «рис. 1.2».

При *посиланні на літературні джерела* наводять порядковий номер за списком використаної літератури у квадратних дужках (наприклад, [2]). Якщо джерело цитується, то наприкінці взятої у лапки цитати ставлять порядковий номер використаного літературного джерела зі списку і номер сторінки, на якій розміщена цитата (наприклад, [2, с. 37]).

Формули в курсовому проекті нумеруються у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу). Посилання на формули надають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «у формулі (2.1)». Пояснення значень символів, числових коефіцієнтів у формулах потрібно подавати безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони дані в формулі, і кожне - у тому ж рядку через крапку з комою. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки з початку рядка.

Вище і нижче кожної формули потрібно залишати не менш як один вільний рядок. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x) і ділення (:).

Список використаних джерел:

Наприкінці курсової роботи наводиться СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ДЖЕРЕЛ. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в проекті. Усі джерела вказуються мовою видання.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватись національного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» (Додаток В). Список використаних джерел слід розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні дипломного проекту), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Додатки:

Додатки до курсової роботи можуть містити інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою. Крім того, у додатки доцільно включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття курсової роботи:

- реальні звітні документи підприємства за аналізовані періоди;
- рекламні матеріали;
- проміжні математичні доведення, формули, розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Додатки оформляються як продовження курсової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток » (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад, «Додаток Б». Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д. Єдиний додаток позначається як додаток А.

Додаток повинен мати заголовок, написаний або надрукований малими літерами з першої великої літери симетрично до тексту сторінки.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: «А. 2» - другий розділ додатка А; «В. 3.1» - перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: «Рис. Д. 1.2» - другий рисунок першого розділу додатка Д; «формула (А. 1)» - перша формула додатка А.

Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

ПОДАННЯ НА КАФЕДРУ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Перевірена науковим керівником курсова робота з виставленою на титульному аркуші рекомендованою оцінкою повертається студенту для підготовки до захисту. У випадку незадовільної оцінки проект має бути перероблений відповідно до зауважень керівника і повторно поданий у зазначений керівником термін. Перший варіант курсової роботи надається керівнику разом із переробленим.

Курсова робота, яка відповідає викладеним у даних методичних рекомендаціях вимогам, оцінюється за 100-бальною шкалою. При цьому 70 балів - це максимальна оцінка керівника за якість виконання роботи (зміст, оформлення, правильність розрахунків, обґрунтованість висновків), а 30 балів - це оцінка за результатами захисту. Критерії оцінювання курсової роботи з навчальної дисципліни «Економіка інноваційного підприємства» наведені у табл. 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання курсової роботи з навчальної дисципліни

Види роботи	Бали
Оцінка інформаційної бази курсової роботи: - опрацювання наукової (монографічної) літератури; - використання законодавчих матеріалів; - опрацювання економічної періодики; - опрацювання іноземних джерел	10
Оцінка відповідності вимогам до оформлення курсової роботи, у т.ч.: - своєчасне надання роботи на перевірку; - відповідність загальним вимогам згідно з методичними рекомендаціями; - грамотність роботи, дотримання кількісних пропорцій в обсягах параграфів	10
Оцінка змісту курсової роботи:	
Вступ, зміст якого відповідає вимогам	5
Повнота розкриття змісту роботи в теоретичній частині	10
Повнота розкриття змісту роботи в аналітико-дослідницькій частині	15
Повнота розкриття змісту роботи в проектно-рекомендаційній частині	15
Наявність самостійних висновків	10
Загальна максимальна оцінка за написання курсової роботи	75
Повнота та обґрунтованість відповідей на запитання і зауваження, аргументований захист своїх переконань	15
Презентація, культура мовлення, ораторські навички в дискусії	10
Загальна максимальна оцінка за захист курсової роботи	25
Загальна оцінка	100

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Аналіз динаміки та методи вимірювання рівня інноваційного розвитку.
2. Особливості інноваційної діяльності підприємств.
3. Ресурсне забезпечення інноваційного розвитку підприємств
4. Управління інноваційними проєктами підприємства.
5. Бізнес-планування інноваційного розвитку підприємства.
6. Формування інноваційної політики підприємства.
7. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємства.
8. Активізація інноваційної діяльності підприємства.
9. Планування інноваційної діяльності підприємства.
10. Інноваційна діяльність та конкурентоспроможність підприємств.
11. Диверсифікація діяльності підприємства.
12. Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку підприємств.
13. Типи інноваційного розвитку підприємства.
14. Динаміка та види ефектів від реалізації інновацій у підприємстві.
15. Інноваційна стратегія підприємства.
16. Організаційні структури для реалізації нововведень у підприємстві.
17. Розвиток регіональної інноваційної системи
18. Динаміка та особливості розвитку ринку інновацій.
19. Особливості формування інноваційної інфраструктури.
20. Маркетинг та інновації як головні фактори розвитку бізнесу.
21. Інноваційний та життєвий цикл продуктової інновації.
22. Маркетинговий підхід до розробки та виведення інновацій на ринок.
23. Попит на інновації та мотивації суб'єктів інноваційного процесу.
24. Маркетингові інструменти на етапах інноваційного процесу.
25. Забезпечення розвитку інноваційного потенціалу підприємств.
26. Оцінки ризиків в інноваційній діяльності.
27. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства.
28. Оцінка ринкового потенціалу підприємства.

29. Оцінка виробничо-збутового потенціалу підприємства.
30. Механізм управління потенціалом інноваційного розвитку.
31. Сутність державної інноваційної політики та її стратегічні орієнтири.
32. Преференції та пільги для суб'єктів інноваційної діяльності в Україні.
33. Об'єкти та захист продуктів інтелектуальної діяльності в Україні.
34. Особливості комунікаційних процесів в інноваційній сфері.
35. Глобальне інформаційне суспільство та інноваційна економіка.
36. Інформаційні комунікації в інноваційній сфері.
37. Державна підтримка інноваційного підприємництва.
38. Інфраструктура ринку інновацій.
39. Стратегія розвитку інноваційної сфери.
40. Комерціалізація та форми передачі технологій на ринку інновацій.
41. Механізм реалізації нововведень на підприємстві.
42. Управління ризиками в інноваційній діяльності підприємства.
43. Упровадження сучасних технологій управління персоналом на підприємстві.
44. Управління конкурентоспроможністю інноваційного підприємства.
45. Упровадження сучасних технологій управління витратами на підприємстві.
46. Упровадження сучасних технологій управління основними засобами на підприємстві.
47. Управління ринковою позицією підприємства.
48. Система якості в інноваційному розвитку підприємства.
49. Логістика забезпечення інноваційної діяльності підприємства.
50. Економічна безпека інноваційного розвитку підприємства.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра Економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
(повна назва кафедри)

КУРСОВА РОБОТА

З дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства»
(назва дисципліни)

на тему: _____

Студента (ки) курсу, групи

спеціальність 051 Економіка

(прізвище та ініціали)

Керівник:

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Оцінка за національною шкалою _____

Кількість балів: _____ Оцінка ЕСК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Члени ком

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Камянець-Подільський 202_

Міністерство освіти і науки України

Подільський державний університет

Кафедра Економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Дисципліна Інноваційний розвиток підприємств

Спеціальність 051 Економіка

ЗАВДАННЯ
на курсову роботу

Студента (ки) Курс Група
(прізвище та ініціали)

1. Тема роботи

2. Термін здачі студентом закінченої роботи
3. Вихідні дані до роботи

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які підлягають розробці)

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу, якщо передбачено

6. Дата видачі завдання

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

[illegible]

Студент

(підпис)

Керівник

(прізвище, ім'я, по батькові)

к.е.н., доцент Мельник Л

(вчений ступінь, посада, прізвище,

(підпис) ім'я, по батькові)

Вимоги державних стандартів до оформлення списку використаних джерел

Бібліографічний опис документів здійснюється за:

ДСТУ 7.1.2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Слова і словосполучення скорочуються відповідно до ДСТУ 3582-97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги і правила». - К. : Держстандарт України, 1998.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел до наукової роботи

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги одного автора	Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства / О.О. Орлов. - К. : Скарби, 2005. - 336 с. Tymkiv Ya. Ukraina wobec problemow i ^уШсрпа^аді bezpieczeństwa europejskiego / Ya. Tymkiv. - Torun : Wyd-wo Adam Marszalek, 2009. - 346 s. - Biblioqr.: s. 284-346.
Книги двох і трьох авторів	Рильніков Б. С. Кафедра інженерного матеріалознавства та прикладної фізики : до 135-річчя заснування / Б. С. Рильніков, С. Г. Швачко ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Л. : Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2007. - 108 с.
Книги чотирьох авторів	Основы создания гибких автоматизированных произведений / Л. А. Пономаренко, Л. В. Адамович, В. Т. Музычук, А. Е. Гридасов ; под ред. Б. Б. Тимофеева. - Киев : Техника, 1986. - 144 с.
Книги п'яти чи більше авторів	Архітектура Львова. Час і стилі XIII-XXI ст. / М. Бевз, Ю. Бірюльов, Ю. Богданова [та ін.] ; Ін-т архіт. Нац. ун-ту "Львів. політехніка", Громад. орг. "Ін-ти Львова". - Л. : Центр Європи, 2008. - 720 с.
Книги під назвою	Адміністративна реформа в Україні. Проблеми підвищення ролі Міністерства України і Національного банку України як інститутів регулювання економіки : наук.-практ. конф., м. Київ, 17-18 черв. 1998 р. / Держ. комісія з проведення в Україні адм. реформи; редкол.: Г. О.П'ятаченко (голова), В.І. Кравченко(заст. голови) та ін. - К., 1998. - 320 с. Українці у світовій цивілізації : довідник / Упоряд. Т.В. Копань. - К. : Пульсари, 2006. - 417 с.
Багатотомні видання	Франко І. Я. Твори : в 2 т. / Іван Якович Франко. - К. : Дніпро, 1981. - Т. 2 : Оповідання. - 259 с. Брик М. Т. Енциклопедія мембран = Encyclopedia oГ Membranes : у 2 т. / М. Т. Брик - К. : Видавн. дім "Києво-Моги́л. акад.", 2005. - Т. 1. - 700 с.
Статті з книги	Сивашко Ю. Формування державної служби в Україні / Ю. Сивашко // Мороз О. Модерна нація: українець у часі і

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	просторі = Moroz O. Modern nation Ukrainian in the time and space / упоряд. О.Банах ; Львів. Нац. ун-т ім. І. Франка, Ф-т журналістики. - Л. : Універсум, 2001. - С. 270-271.
Статті з енциклопедії чи словника	Абат (Абатиса // Енциклопедія історії України: у 5-ти т. - Т. 1. / редкол.: В.А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький та ін.; ред. рада: В.М. Литвин (голова) та ін.; НАН України, Ін-т іст. України. - К.: Наук. думка, 2003. - С. 9-10.
Статті з журналів та періодичних збірників	Говоруха Ж. А. Питання розвитку інноваційної діяльності підприємств України / Ж. А. Говоруха // Актуальні проблеми економіки. - 2007. - №8(74). - С. 107-115. Проскураков В. І. Конкурсне проектування в архітектурній школі як складова формування національної освіти майбутнього / В. І. Проскураков, Б. В. Гой // Технології навчання : наук.-метод. зб. / Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. - Рівне, 2008. - Вип. 11. - С. 361-368.
Складові частини матеріалів конференцій	Іванов В.В. Екологія технологій / В.В. Іванов // Проблеми і перспективи інноваційного розвитку економіки: Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, Алушта, Крим, 13-18 вересня 2010 р. - Алушта, 2010. - С. 470 с. - С. 69-73.
Багатотомні видання в цілому	Енциклопедія історії України : у 5-ти т. / Редкол.: В.А. Смолій (голова), Я.Д. Ісаєвич, С.В. Кульчицький та ін.; ред. рада: В.М. Литвин (голова) та ін.; НАН України, Ін-т іст. України. - К. : Наук. думка, 2003.
Окремі томи багатотомного видання	Брик М. Т. Енциклопедія мембран : У 2-х т. = Encyclopedia of Membranes : in two volumes. - К. : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2005. - Т.1. - 700 с.
Щорічники	Населення України, 1998 рік : демографічний щорічник / Держ. ком. статистики України, Упр. статистики населення / Л.М. Стельмах (відп. за вип.). - К. : Б.в., 1999. - 466 с.
Томи (випуски) періодичних видань, що продовжуються	Нарис з історії природознавства і техніки : респ. міжвід. зб. наук. пр. - К., 1985. - Вип. 31. - 195 с.
Дисертації	Баштанник В. В. Державне управління в системі владно-партійної взаємодії : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 : захищена 15.01.02 : затв. 27.09.02 / Баштанник Володимир Володимирович. - К., 2002. - 220 с.
Автореферати дисертацій	Бала О. І. Економічне оцінювання та розвиток корпоративної культури машинобудівних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук / Бала О. І. ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». - Л., 2009. - 20 с.
Електронні ресурси	Шерстюк Р. Дослідження процесу забезпечення природоохоронного провайдингу підприємства [Електронний ресурс] / Р. Шерстюк // Соціально-економічні проблеми і держава. - 2012. - Вип. 1 (6). - С. 189-194. - Режим доступу до журн. : http://seDd.tntu.edu.ua/imaes/stories/Ddf/2012/12srDDDD.Ddf .

[illegible]

Навчальне видання

Волощук К.Б., доцент Волощук В.Р.

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Інноваційний розвиток підприємств» для студентів денної та дистанційної (заочної) форм навчання для здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 051 «Економіка».

Редактор: Волощук К.Б.

Підписано до друку _____. 2024 р.

Формат 60х90/16 Ризографія. Авт. арк. 1,7.

Обл.-вид. арк. _____ Наклад _____ прим. Зам. _____.

Підготовлено до друку та видруковано
у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет»
32300, Кам'янець-Подільський, вул. Шевченка, 12

